

Vinko Möderndorfer

TAROK PRI MARIJI

Marija se je zbudila zgodaj.

Kateri dan je? Petek. Ja, Petek. Danes bodo spet prišli. Iz cele hiše k njej. K Mariji na tarok.

Marija je pravzaprav živela samo za petkove večere. Kolikokrat se je med tednom zalotila, da razmišlja samo o tem, kdaj bodo minili vsi ti dolgočasni dnevi in bo končno prišel petek. In danes je. Petek. Seveda mora do večera še mnogo pripraviti. Danes je tudi čistilni dan. Vsake dva tedna mora pomesti hišo, enkrat na mesec pa mora tudi poribati stopnišče. Tako si zasluži za hišniško stanovanje, ki sicer ni bogve kaj, je pa njeno. In to je dobro. Pa še ljudje, ki živijo v tej hiši, so prijazni in prijetni. Pred tremi leti, ko je dobila to hišniško stanovanje, si je mislila, kakšna obupna hiša! Koliko zavitih stopnic, koliko hodnikov, koliko ljudi, ki žive po razno raznih kotih hiše. Nikoli se ne bom navadila! Pa še tisti zunanji balkon, ki na notranjem dvorišču obkroža vsako nadstropje. Koliko dela! Koliko čudnih ljudi! Pa vendar je bila ta čudna hiša Marijina edina možnost. Ko ji je umrl mož in je ostala sama, si je morala poiskati drugo, cenejše stanovanje. In po naključju je spoznala gospo Meto, ki je bila lastnica te stare hiše. Meta ji je ponudila sobo na dnu dvorišča in hišniško službo. Debela Meta Mariji ni nič plačala, samo stanovanje je Marija imela lahko zastonj. In bila je nekakšna gospodaričina zaupnica. Debela Meta ji je kar takoj in brez ovinkarjenja povedala, da pričakuje od Marije tudi kakšno informacijo o njenih podnajemnikih. To je poštena hiša. Res, da ni stavba kakšna perla, pa vendar, vsak naj živi tako, kot zasluži. Pri tem »zasluži«, je debela Meta mislila predvsem na denar in ne na »moralni položaj posameznika v svetu«.

Tako so v hiši živeli predvsem tisti ljudje, ki si niso »zaslužili« boljšega. Tu je bil Fredi, bivši zapornik, majhen tat in priložnostea preprodajalec sumljive, najbrž ukradene robe, pa Pepi, penzionist, poleti pa portir v avtokampu, in njegova žena, sicer Italijanka, ki pa že krepko desetletje ni šla iz hiše. Bila je težka srčna bolnica. In baje bi jo vsak večji napor, na primer vzpenjanje v tretje nadstropje, spravil pod rušo. Tu je živela tudi vzgojiteljica Pavla, ki sicer ni bila vzgojiteljica, temveč samo pomožna varuška v vrtcu na Vrtači, je pa rada govorila, da je vzgojiteljica in da mora skrbeti za otroke, pa še za »tiste nesposobne varuške, ki prav nič ne znajo, niti otrokom riti obrisati«. Pavla se je ločila, mož jo je pretepal in zato mu je pustila oba otroka in pobegnila pred njim v to hišo. Tu je bil tudi še študent Lojze. Bil je študent že deset let, zdaj je delal v knjižnici in bil strašno načitan. Pa še šofer Milan, ki se je vedno sončil na zunanjem ganku in bil ves potetoviran. Na prsih je imel orla. Na levi nogi, na zunanji strani stegna, pa kupolo cerkve svetega Petra v Rimu. Pepi pa je Mariji naskrivaj zaupal, da ima Milan še nekje eno tetovažo, in sicer na najbolj

intimnem delu telesa ima vtetoviran srp in kladivo, ki se sprva nič ne vidi in je kot ena črna packa, ko pa tisti organ naraste, se črna packa spremeni v čisto pravi srp in čisto »ornog kladivo«.

To so bili v glavnem vsi, ki so se ob petkih zvečer dobivali pri Mariji na vsakotjedenskem taroku. Marijino stanovanje je bilo v pritličju in je bilo ravno prav odmaknjeno od drugih sobic in sob, da so igralci taroka lahko mirno, vso noč in na ves glas komentirali igro in se pogovarjali o resnicah življenja in športa.

Marija je poskrbela za pivo in vino, saj so ji vedno, ko so v zgodnjih jutranjih urah šli narazen, dali vsak svoj delež za pijačo, ki jo je Marija nakupila za naslednji teden. Vse je bilo urejeno. Marija je skrbela za pijačo in za pravo količino pepelnikov, hkrati pa je imela krasno in tudi edino družbo ob koncu tedna.

Točno, v tisti trgovini na koncu Trnovega, imajo še Ribarja po stari ceni. Lahko ga bo kupila liter več. Če pa vrne vse stare steklenice, tudi tiste, ki jih je pobrala iz kontejnerja, bo lahko kupila pa še dve steklenici Starega Ribarja. Upa, da ga še niso prodali. Takoj, ko pomije stopnišče, bo šla tja.

Marija je bila zrela ženska. Imela je lepih štirideset let in smolo v življenju. Imela je nesrečo z možem in z otrokom. Mož ji je po dolgi bolezni umrl. Otrok, iz prvega, prav tako nesrečnega zakona, pa je bil že od rojstva bolan. Saj res, danes je petek. Lahko bi ga šla obiskat... In je po stopnicah, na katerih je klečala in ribala še zadnji del lesenega stopnišča, prišel študent Lojze. Boste nocoj prišli? Mogoče, ji je odgovoril, kar je pomenilo, da bo prav gotovo prišel. Študent Lojze, okrogel ksihtek s še bolj okroglimi očali, se je vedno počutil nekoliko bolj pomembnega od druge družbe. Hodil je v gledališče in sobico na koncu zunanjega balkona, tam pri stranišču, je imel polno knjig. Zato se je počutil kot nekaj več. In prav zaradi tega občutka večvrednosti se je študent Lojze vedno delal, da družini, ki se je na obveznem tarok pijančevanju zbirala pri Mariji ob petkih zvečer, dela s svojo prisotnostjo uslugo. V resnici pa je bil Lojze popolnoma osamljen. Nikoli ni imel nobenega ženskega obiska. Samo njegov mozoljasti prijatelj, tudi knjižničar, je včasih prihajal k Lojzu in sta cele noči razpravljala o pomembnih literarnih zadevah. A je peder? Je zanimalo lastnico Meto. Ne ni, je rekla Marija, samo tako zelo nesrečen je.

Ko je Marija nesla ajmer umazane vode, v kateri je ožemala cunjjo, s katero je prebrisala že vse gnile in vegaste lesene stopnice, zlit na ulico, v odtočni kanal, se je na kolesu pripeljal Fredi. Čepico, katero je poimenoval »leninovka«, je imel globoko potisnjeno na obraz. Imate novo kolo? Samo zamrmral je nekaj in hitro zapeljal v haustor. Videla ga je še, kako je kolo nesel v drvarnico, in ko je prišla bliže, ga je videla, kako je kolo pokrival s staro in preluknjano cerado. Samo toliko je še videla, da je bilo kolo dirkalno in skoraj novo. Saj se je svetilo na vseh koncih. Aaaa, prestrašili ste me! ji je rekel Fredi, ko se je Marija nenadoma pojavila za njegovim hrbtom. Imate novo kolo? Ne, nimam. Čisto staro je, in je jel hitro vleči verigo skozi lesene remelne in zaklepate žabico preko obeh stranic drvarničnih lesenih vrat. Saj niste nič videli, Marija? Ne, seveda ne, gospod Fredi. In je dvignil svojo leninovko, da so se zablistale njegove modre in navihane oči. Pomežiknil je Mariji. Zvečer se vidimo. Krasno, da pridete, gospod Fredi.

Fredi je bil majhen lopov in velik šarmer. Marija ni nikoli povedala debeli lastnici, da ima Fredi v drvarnici polno koles. Povedala pa ji je, kakšen strašen ljubimec je, Fredi je imel mnogo ljubic. In včasih je vsa hiša na hodniku prisluskovala strastnim vzdihljajem Fredijevih ljubimk. In tudi vzgojiteljica Pavla je rada vrgla oči na Fredija. Če sta že imela kaj skup? Marija tega še ne ve. Pa bo že odkrila.

Prav, je rekla debela Meta, prav! Vse mi morate povedati, do detajla... In oči so se ji zasvetile... Veste, mi smo le ena poštena hiša.

Marija je končala delo. Potem je šla v trgovino. Tja, v Trnovo. Za dva litra Ribarja več se spleča. Prečkala je križišče in šla počasi ob reki proti trgovini, ki je bila tam za ovinkom, takoj pri malem mostu. Ob reki so stale klopce in parčki so se objemali. Marija ni hotela gledati tja, vsaj tako ne, da bi parčki videli, da jo zanima njihovo prisesavanje. Marija tudi, kar se ljubezni tiče, ni imela sreče. Mož ji je tri leta umiral. Dobesedno, ja! Skoraj pol leta je bil v bolnici, potem pa so ga poslali domov umret. Imel je konjsko srce. Samo mučil se je. Zdravnik je rekel, da noče pa noče umreti. In tako Marija tudi ob moža ni imela kaj dosti. Bolan človek nima želja. Bolan človek si nikogar ne poželi. Razen svojega življenja. Marija se je navadila tudi na to. Pa vendar je rada poškilila na klopi ob reki in na poljubljajoče se pare, ki so z rokami pod bluzami in jopami šarili drug po drugem.

Sicer pa so bili ti tarok večeri »pri Mariji«, kot so jim vsi v hiši rekli, zanimivi tudi zaradi nekakšne erotike. Moški, še posebej Fredi in Milan, so se obnašali popolnoma sproščeno. No, do kakšnih nespodobnih prizorov ni nikoli prišlo, seveda ne, čeprav so bili navajeni drug drugega, kot so lahko ljudje navajeni na intimnost v kakšni večji družini. Milan, na primer, je včasih prav nemarno prdnil. Rekel je: tarok! Vrgel karto na mizo in sinhrono, s padcem karte ob površino mize, tudi prdnil. Smejali so se do solz. Pa Pepi je včasih, kar vpičo svoje italijanske žene, ki se je samo bedasto režala, tako da nisi vedel, ali razume vse te opolzkesti ali ne, pravil o svojih spolnih boleznih, ki jih je staknil, ko je bil s to in to, leta tega in tega, tam in tam. Bilo je, v teh petkovih večerih, mnogo erotike, mnogo tiste prijazne, pa seveda šofersko grobe intimnosti. Kot v veliki družini. Moški so si pripovedovali in seveda tudi izmišljali razne seksualne packarije, ženske so se hihitale, predvsem je oči zavijala varuška, alias vzgojiteljica Pavla, ki je včasih, kadar je popila preveč Ribarja, kar direkt za koleno zagrabila Fredija ali pa je hotela po vsej sili in čisto od blizu videti tetoviranega orla na Milanovih prsih. Drugače pa so bili tarok večeri pri Mariji zabavni in smešni. Včasih so dali radio na ves glas in skupaj s hreščecim radiom prepevali stare popevke ali pa zaplesali. Posebej je rad plesal študent Lojze, ampak samo takrat, kadar je bil krepko nasekan.

Kupila je Ribarja in pivo. Ko se je vračala domov, je posedela na prosti klopci in škilila na sosednjo, kjer sta sedela in se objemala dva mlada. Ko je bolj natančno pogledala tja, je videla, da deklet joka. Da ihti v fantovo naročje. Bogi svet! Si je mislila. Bogi nesrečni svet, ki nima petkovih tarok večerov pri Mariji! In je odvrlekla vrečke z Ribarji in pivom čez križišče.

Doma je pripravila vse. Pogrnila mizo s plastičnim prtom. Pripravila pepelnike. Dala flaše pod mrzlo vodo in pustila, da je mrzla voda v tankem curku preko steklenic curljala v kamnito korito. V Marijini sobici je bilo namreč kamnito korito, kajti sobica ni bila včasih nič drugega kot pralnica za vso hišo. Tako je bila poleti in pozimi zelo vlažna. Marija je vztrajno in brez uspeha s časopisnim papirjem pokrivala velike zelene madeže plesni ob stenah. Sicer pa je imela sobica eno prednost, da je bila poleti prav prijetno hladna, pozimi pa se je Marija že nekako znašla.

Ko je vse tako uredila, postavila stole okrog mize, razvrstila pepelnike, še enkrat pomila kozarce, položila na gladek in malo obledel plastičen prt z drobnimi kara vzorčki komplet tarok kart... ko je vse tako pripravila, se je oblekla v sivkast kostim, pod pazduho pa stisnila svoj plastični cekar. Ob ogledalu, ki ni bilo nič drugega kot polovica poševno razbitega, nekoč velikega ogledala, se je počesala. Stisnila ustnice v šobo in sama sebi poslala poljubček v slovo. Adijo! Grem! In je šla.

Peljala se je z avtobusom in gledala travnike, ki so brzeli mimo, pa otroke, ki so se s šolskimi torbami na ramah vračali iz šole. Stisnilo jo je v grlu. Hudo ji je postalo. Vedno se je trudila, da ne bi mislila . . . in vedno, kadar je zagledala otroke, je mislila . . . Ni si mogla pomagati. Občutek krivde. Občutek strahu. Nemoči. Občutek nebogljenosti. Tudi krivice.

Izstopila je pred velikim in hladnim poslopjem. Vrtar jo je že poznal. Dolgo vas že ni bilo! Ja, en mesec. Sem bila bolna, se je zlagala. Potem jo je sestra peljala po dolgih hodnikih, kjer se je z vseh strani, kot v kakšni telovadnici, slišalo vpitje in vriskanje, pa tudi jok. Šli sta mimo oddelka z dojenčki, s tistimi debeloglavimi, desetletnimi dojenčki kot rastline. Ti so še najbolj srečni, nihče ne preživi pubertete, je rekla sestra. Potem pa . . . Joj, oprostite, ampak tako dolgo vas že poznam, da se mi zdi, da vam lahko marsikaj rečem. Marija ni odgovorila nič, tudi slišala ni nič. Bala se je, kaj bo, ko ga bo po mesecu dni zagledala.

Zagledala ga je. Igral se je v vozičku. Dvajset let je bil star. Rekli so, da jih ne bo preživel petnajst. Slinil se je. Prepoznal jo je. Dvignil je roke. Pobožala ga je. Nekaj je zamrmral. Zdelo se je, da jo je poklical, da se je je razveselil. Vendar samo za hip. Potem je pozabil in spet pričel zvečiti rob rokava. Ni mogel hoditi. Nikoli ni shodil. Komaj da je sedel v vozičku in pred nekaj leti je kazalo, da bo lahko morda tudi sam držal žlico. Takrat so rekli, da bi ga lahko vzela domov. Ni mogla. Mož je bil bolan. Ni imela denarja. Pa bi ga, z veseljem bi ga! Skrbela bi zanj. Vse bi imelo smisel. Pa ni mogla. Ni mogla. Potem je dobil mišično distrofijo. Hvala Bogu!

Prijela se je za usta. Kaj govoriš, trapa neumna! Kako, hvala Bogu?! Bila je smola. Če ne bi zbolel, bi ga lahko vzela domov!

Vedela je, da to ni res. V svojo sobico na dnu dvorišča ga prav gotovo ne bi mogla vzeti. Nikoli. Nikoli ne bo mogla skrbeti zanj.

Otrok, pravzaprav mlad moški v vozičku in plenica, je gledal nekam proti oknu. Bil je miren. Kot da razmišlja. Okoli so se igrali otroci. Majhni, večji, veliki . . . Plazili so se in spuščali glasove. Nekdo je prišel k njej in jo cukal za rob sivega kostima. Pogledala je dol. Bil je plavook. Gledal jo je kot majhna živalca, ki želi, da bi jo pobožali. Tega nočejo. Sploh ni tako hudo z njim. Sam lahko drži žlico. Pa razume tudi. Je rekla sestra, ki je ravno takrat prišla v sobo z velikim plastičnim pladnjem zdravil. Bogati so, imajo hišo, pa še dva otroka. Obrtniki. Nikoli jih ni sem. Drugima dvema otrokoma sploh niso povedali, da imata bratca. Ja, taki so. Marija je odsotno pokimala. Ja, taki so. Dotaknila se je sina. Ni trznil. Gledal je daleč. Pobožala ga je. Začutil je. Božala ga je po laseh. Zaprl je oči in obraz je dobil izraz ugodja in sreče.

Zadišalo je po urinu. Med nogama se je Marijinemu sinu pokazala temna in vlažna zaplata, ki se je vedno bolj večala in širila. Še vedno je imel zaprte oči in blažen smehljaj na obrazu. Topel urin pa je tekkel po vozičku in kapljal na parket. Polulal se je, je rekla sestra. Pustite, bom jaz potem. Marija je vstala. Še vedno je kapljalo na tla, kap kap kap. Tisti modrooki fantek je mokro dlan nesel v usta. Pusti, pacek, je sestra kriknila nanj. To ne smeš, to kak, to lulalula! Marija se je poslovila. Na vratih se je obrnila in rekla, kot da jo njen sin, njen Sabastjan razume.

Adijo. Dobro se imej. Pridem drugi teden. Danes zvečer se bomo spet dobili . . . Bomo igrali tarok . . . Toliko, da veš.

In potem trenutek tišine in nerodnega obotavljanja. Sestra kleči in s cunjco briše pod vozičkom. Še vedno okno. Še vedno strmi tja daleč v belo belino. Marija dahne. Na hitro. Z občutkom krivde in nemoči.

Rada te imam.

Potem odide. Odhiti. Mimo vrtarja. Nasvidenje, gospa . . . Niti odzdravi ne.

V avtobusu joče. Pokriva obraz z robcem. Potem se zave, da jo gledajo. Mlad fant in dekle jo gledata. Se prerivata sredi gneče, tik pred njo, držita se za roko, najbrž zaljubljenca, in jo gledata. Nasmehne se jima. Spravi robec v plastično torbo. Si še enkrat obriše nos, ju še enkrat pogleda, se nasmehne . . . Saj ni nič, res, saj ni nič.

Ko se vrne domov, je že sedem. Ob osmih bodo prišli. Komaj čaka. Veseli se. Veseli se zato, da bo pozabila. Vedno je kaj, kar je treba pozabiti. Stopi v sobico. V nosnici ji butne vonj po vlagi in gnitju. Sladkast vonj gnjoičega in starega lesa. Vedno kadar se vrne, vedno znova se zave tega vonja. Vonj, ki ji pove, da je doma. Sicer neprijeten vonj, pa vendar njen. Dom!

Ko ji je umiral mož, je celo stanovanje smrdelo po Smrti. Smrt ima težak vonj. Skoraj ga lahko tudi čutiš in ne samo vonjaš. Zdi se ti, da kot nekakšen dim lebdi okoli. Težak in razpadajoč vonj. Kot vonj smrtnega znoja, pomešan z izcedkom moškega semena.

Tik preden je umrl, rak je bil vsepovsod, jo je zagrabil za dojko. Kot v nekakšnem smrtnem strahu in krču se je hotel okleniti življenja. Zagrabil jo je in jo poskušal potegniti k sebi. Sklonila se je. Objel jo je. Objem je bil slaboten, pa vendar ni bil samo objem nekoga, ki se poslavlja, bil je objem nekoga, ki želi ljubezni, ki si želi z vso silo, da bi se mu telo odzvalo na njeni dojki, na njena bedra, na njeni ritnici . . . Hotel je. Hotel z vso silo! Hotel je živeti! Vedel je, če mu bo uspelo, bo še živ, ne bo umrl! Škripal je z zobmi. Jamral. Jo tipal z dlanimi vsepovsod. Bilo je mrtvo tavanje po njenem telesu, kot da plaha sapa prepriha, ki se je skozi priprto okno vtihotapila v sobo, lahko premika list papirja po njenem telesu. Mrtvo, brez življenja.

Ležala je tako v njegovem naročju precej časa. Krompir je vrel v kuhinji. Ura je tiktakala. Otroci zunaj so kričali. Avtobus je speljal s postajališča pred blokom . . . Potem so mu omahnile roke. Zaspal je. Počasi se je dvignila iz njegovega naročja in odšla po prstih iz sobe. Tisto noč je umrl.

Pepi je potrkal prvi. Pod roko je držal svojo italijansko ženo. Oba sta bila v domačih haljah in copatih. Ta domačnost je bila nekakšna obvezna uniforma. Vsi so bili v hiši doma. Zdaj so samo prišli nadstropje niže. In še posebej Milan, ki je bil tako zelo ponosen na svoje tetovaže, je vedno prišel dol kar v gatah ali v kopalkah, pozimi pa v trenerki in zgoraj brez. Rad se je razkazoval in rad je kazal svojo odpornost, ko je pozimi samo v spodnjem delu trenerke tekkel čez zasneženo dvorišče. Ta večer je prišel v rdečih, precej prepranih telovadnih hlačkah. Tetovaža na levem bedru, kupola cerkve svetega Petra, se mu je bohotila vsem na vpogled. Milan je pravzaprav bil kot kakšna potujoča galerija.

Pred desetimi minutami sem parkiral pred Križankami. Mater je deževalo tam na Štajerskem! Sem vzel gor avtoštoparko. Mladó pičico! Sem mislil, da kaj bo. Kurec, pa je študentka. Ma fanta. Pa ne bi. Pa bi. Pa ne bi. Pa ne zdaj. Mater sem bil razgret. Ko sem prišel domov, sem si ga moral takoj vtakniti v lavor z mrzlo vodo.

Se zareži in z zobmi odpre pivo.

Pride tudi študent Lojze. Nekam slabe volje je. Bo potem povedal. Kaj bo pil? Ah, kar Ribarja! Marija vrta vanj, kaj da je narobe. Noče povedati, samo bled je kot stena. Pepi se jezi, ker še ni Fredija in Pavle. Ona bosta prišla skup. Se mi zdi, da nekaj malega šmirata. Jaz, če bi bil Pavla, že ne bi pustil, da mi ga Fredi vtika. Veš, koliko bab prekavsa. Saj to ne more biti zdravo! Pavla lahko dobi še kakšno bolezen. Ko sem jaz, leta dvainpetdeset, eno krasno rdečelasko v Piranu . . . Si že stokrat povedal! Ko ti je triper šenkala! Ne, to je bla tista iz Slavije . . .

Potrka Pavla.

Kako je, ste že vsi?! Skoraj. Tvojega Fredija ni. Pavla se bedasto zasmеji.

Kako mojega? Smo se prej pogovarjali o vama dvema, reče Milan. Ne se sam zezat, dejta se zares dol dat! Kaj se tolk šparata! Jaz vzamem kakšno štoparko, pa takoj probam! Se nič ne ženiram. Pa veš, kolkrat mi rata?! Stokrat probaš, petkrat ti pa rata. Ne petkrat, desetkrat ti rata! Zadnjič sem eno prasico kar zadi na robi, sem pelu žakle paprik iz Šipce, pa sem tovornjak ob stran zapelu, pa sva šla zadi gor, pa sem jo. Tkole je cvilila, tokole, iiiiii, iiiiii...

Pavla se smeji. Pepi se tolče po kolenih. Njegova Italijanka pa zavija z očmi, tako da se sploh ne ve, če je sploh kaj razumela. Marija nataka vino študentu Lojzetu. Lojze je tih. Nekaj ga žre.

Kaj te žre, Lojzek?! Pavla dregne vanj. Ne se no kisat in ne nam pokvart krasnega večera, no! In Pavla ga prične ščipati in bockati pod rebra. Dej, no, tak čvrst mladič, pa tko kiselkast ksht! Spet se zarežijo.

Lojze se presede.

Kaj pa veste, kako je... In na dušek izpije dva deci Ribarja. Potem pa pograbi steklenico in si še natoči. Pa takoj spet na dušek spi.

To ne pomaga, ti rečem! Pravi Pepi, in njegova Italijanka se zareži in bedasto prikima, kot da je njen Pepi povedal dober vic. Ne pomaga! Alkohol nikoli ne pomaga! Veš, kaj pomaga? Ne veš? Ti bom jaz povedal. Pomaga en dober seks! Vedno pomaga. Tudi, ko je najtežje, pomaga. Sem bil dvainštiridesetega v Gonarsu, tega nisem nikoli obešal na velik zvon... Italijanka spet pokima, zdaj navdušeno, saj je spoznala besedo kraja, ki je tako zelo italijanska. Gonars, si, Gonars, si, si! In tam, v Gonarsu je bilo hudo. Zelo hudo. Pa sem si pomagal s seksom.

Ne ga srat, Pepi! Kako s seksom! V taborišču! Reče Milan in nagne iz pirovske flaše.

Tako. Misliš na seks. In to te drži pokonci.

Še bolj pa je, če to delaš, se hudobno zasmeji Pavla. A ti, Lojzek, a ti to kej delaš? In se usede k njemu v naročje in ga začne žgečkati. Buci, buci, buuuuuuc! Kakšen mlad bikec. Vse čvrsto, kjerkoli požgečkam!

Veš kaj, Pavla... Je malo ljubosumen Milan. Se mi zdi, da pravih mišic ti še sploh nisi imela v rokah.

V rokah, ja, v rokah... Se prične smejati Pepi, potem na hitro prevede še svoji ženi, ki sedi poleg in bedasto gleda. A la mano! A la mano! Italijanka se zareži. Si, si, a la mano! In prične migati s prsti, kot da nekaj velikega stiska med njimi. A la mano, a la mano!

Fredija še ni! Da se mu ni kaj zgodilo? Zaskrbi Marijo, odpre vrata na dvorišče in pogleda gor, v drugo nadstropje. Luči nima prižgane, najbrž ga še ni. Joj, da se mu le ni kaj zgodilo!

Dolg ga ne bomo čakal. Bomo partijo odprli kar brez njega. Pravi Milan in vrže pòk tarok kart na mizo. Še prej pa dejmo nazdravit! Alo, vsi! In Milan vstane. Dvigne steklenico piva, jo odpre z zobmi... Pavla zaploska, bravo, bravo... Italijanka zavije z očmi, češ tega z zobmi ne morem gledat, me tako skomina... Milan pa nazdravi. Že tradicionalno ima vsak petek pred začetkom prve partije, svoj govor...

Bil je zajeban teden. Guma mi je šla. Ne vem, če bom lahko kupu novo. Mašina je stara. Vedno me je strah, da bo sredi ceste crklina. Alimentov nisem plačal že eno leto. Šparal sem za novega dojca. Vse je vzel hudič. Rubli me bojo. Pa nimam nič!

Se zareži svoji rimani duhovitosti. Pavla tleskne z rokami in ponovi... vzel hudič, nimam nič! Marija gleda v temna Fredijeva okna. Lojz bulji predse.

Včeraj, ko sem čakal na robo v Murski Soboti, samo na burek sem šel na

drugo stran ceste, so mi ukradli rezervno kolo. Ker niso našli nič drugega, so mi iz same jeze razbili zadnje zavorne luči. Prijavil sem. Pa nič. Bote že novo kupli, taki ne morje na cesto, vas bomo že obvestil, če jih bomo našli, drugi pa ne na burek it! Jebat ga! Nič ne bom dobil. Nisem zavarovan. Računov mi ne plačajo. Šipci, ki sem jim papriko vozil, so mi dolžni za štiri fure. Nimam za bencin, nimam za odvokata, nimam za nove blatnike. Kaj češ, rja mi ga bo požrla. Kaj bom pa potem? Nič. Boli me! Glavno je, da obstajajo petki zvečer, da pridem domov, v to svojo usrano luknjo, in da vržem en špil. Je tako? To je vse, kar se mi je zgodilo. Na zdravje! Naj živi hudič, ki nima nič!

In nagne in spusti celo pivo v enem šoferskem gutljaju po grlu.

Vsi zaploskajo. Samo Italijanka se edina smeji, saj je prepričana, da je bila vse skupaj samo še ena opolzka šoferska šala.

Marija priteče z dvorišča.

Vsi smo! Vsi smo! Fredi je tudi tu. Tik za Marijo vstopi tudi Fredi. Leninovko vrže proti obešalniku, a ga zgreši in leninovka pade na tla. Mater, nikol se mi ne bo posrečlo. A ne bi bil to krasen ontre! Kaj bi bil, vpraša Pavla? Ontre, prihod, vstop, jo poduči Pepi. Francoska beseda. Sem že pravil, da so triperju včasih rekli Francoz, Francoza ima, so rekli... Si že povedal! Res? Ja, tisočkrat, ga prekine Fredi. Da končam, ker sem pač že začel... kaj ne bi bil to krasen ontre, pridem, jaz in moja leninovka na glavi, jaz jo pograbim, rečem, vola, že vsi tu! Kaj...? To je francosko. Sem že tukaj! Razloži na hitro Pepi večno začuden Pavli... Vola, že vsi tu! In vržem leninovko, ne da bi pogledal, takole... Jo spet vrže. In spet zgreši. Mater, doma, ko ni nobenga, da bi videl, mi pa vedno rata! Bravo, bravo, kriči Pavla! Ajd, sedi, ti in tvoj lenin ne bosta nikoli več zadela obešalnika, reče Milan in odmakne stol od mize. Zdaj lahko začnemo! Kdo meša?

Igra se začne. Marija ne igra. Samo nataka v kozarce in prazni pepelnike. Zraven pa zapisuje točke. Smeji se Fredijevim domislicam.

A smo ga, a ga nismo? Tegale tarokca, pa še tegale royala! Kaj se cmizdriš, Pepi, navadi se že enkrat zgublat, če igraš s tako tarok daso, kot sem jaz, Fredi Frnikula!

Marija se je vedno najbolj smejala Fredijevim domislicam. Milan je bil preveč grob. Študent Lojze pa preveč tih. Še posebej danes. Kaj pa vem, kaj ga je pičilo!

In so vrgli že kaj vem katero partijo. Vzgojiteljica, alias varuška Pavla, je bila že precej nadelana. Zdaj tudi ona ni več igrala. Pod roko je prišla Fredija in mu pijansko naslonila glavo na rame.

Ukinili bojo naš oddelek. Združili nas bodo z enim drugim vrtcem na Starem trgu. Preveč nas je...

Kdo meša? Jaz.

Otrok ni. Preveč stanemo. Se mi kar zdi, kaj se bo zgodilo. A vas zanima, kaj se bo zgodilo?

Marija, piši, pet pik!

Nas, ki nimamo nič, bojo vrgli ven. Preveč nas je... Pa še res je... da nas je preveč! Ampak... kaj pa bom potem? Ločenka! Novo življenje pri štiridesetih! Tja ne grem več, k njemu že ne, sem mu komaj ušla. A veš, kaj bo potem z mano? A kdo ve?

Lojze, dej mi cigaret, mi jih je zmanjkalo.

Pa imam rada otroke! Častna! Vse vzgojiteljice so z mano zadovoljne, vse! Seveda, ko pa jim vse jaz naredim! Mater se bojo nagarale, ko mene ne bo več. A misliš, Fredi, da jim bo žal?

Marija, piš, še dvajset.

Kaj, Pavla?

Ko me bojo vrgli! Na cesto! Mene pri štiridesetih! Pa imam rada otroke. Pesnice jim pojem, medtem ko one zunaj kavo pijejo. Vem, otroci me bojo pogrešali. Radi me imajo. A misliš, da me bojo otroci pogrešali?!

Mater, tko se ne da več igrat! Dej, Fredi, špili! Ti, Pavla, pa se ne več tko nanga obešat!

A misliš, da me bojo otroci pogrešali?! Me bojo, kaj, a misliš!?

Jebemo boga!

Vrže Milan karte po mizi.

Kaj se zdej neumno delaš! A za tvoje otroke te pa ne zanima, če te kaj pogrešajo?! Kar pustila si jih dedcu!

Nisem!

Prične jokat.

Nisem!

Kako se pa potem temu reče! Ušla si mu. Sfukala si se in pustila otroke njemu.

Nisem mogla! On ima vse! Jaz nisem...

Kar zgovarjaj se. Tu je bil. Tečen ko mora. Moral sem ga postavt na cesto. Dobesedno, postavt! Uslugo sem ti naredu. Ti pa zdej težiš in nam ne pustiš, da bi u miru tarok špilal...

Pavla joka. Solze ji tečejo. Marija hiti po sveže zlikane robce, ki jih ima nekje spodaj v omari.

Nisem hotla... Kaj pa vi veste... Bil je nemogoč. Mučil me je. Hotla sem v službo. On pa ne, pa da ne. Da naj bom doma! Nisem mogla. Pretepal me je. Bil je ljubosumen. Mislił je, da se bom v službi skurbala. Nisem več zdržala! Pa sem ušla. Otrokoma je pri njemu mnogo boljše! Nimate mi kaj očitat! Hotla sem samo živet.

Dej, Pavla, greva na zrak! Dej, greva!

Fredi odpelje Pavlo. Izgineta v mraku dvorišča. Marija je našla robčke. Daj, Marija, kar pusti, se bo že v njegov rokav obrisala, reče Pepi. Malo tarok pavze, se pretegne Milan, da se zdi, kot da tetovirani orel na njegovih prsih zamiga s perutmi, kot da bo zdaj zdaj poletel. Ja, zdaj jo bo pa potolažil... Se namuzne Pepi. Kadar so ženske tkole zlo znervirane, potem se jih da hitro potolažit. Ali pa kadar so pijane. Baba pijana, rit prodana! In Pavla je oboje. Nesrečna, pa še pjana zraven. Grem stavit, da se bosta kar zunaj zalizala.

Marija pogleda v temo dvorišča. Glavo ima v njegovem naročju, poroča drugim. No, kaj sem rekel! To je šele začetek. Strokovno ugotovi Pepi. Marija gleda v temo. Dve sencı ždita druga ob drugem na koncu dvorišča. Zlivata se drug v drugega in si šepetata. Mariji se zdi, da sliši Pavlo, kako tiho joče v Fredijevo naročje. Danes opoldne, spregovori Marija in še vedno strmi v temo, danes opoldne sem videla mlad par. Čisto mlad. Mogoče sedemnajst... A, kukaš za mladimi parčki, o, ti perverzница, se zahihóče Pepi. Videla sem ju, sedela sta tam na klopci. Ona je bila v njegovem naročju, misliła sem, da se poljubljata...

Kaj pa naj bi drugega počela... Sem vam pravil, tik pred vojno, na ladji sem bil strežnik, mater kakščen peting...

Jokala je. Deklica je jokala. Fant jo je božal po laseh, ona pa je jokala...

Nista imela kam it seksat, to je vse, je rekel Milan in vstal od mize. Seks ju je tiščal. To je ves kunšt! A ne, Lojzek! Kaj si danes takó tiho? Pustite me pri miru, se zadere nazaj Lojze, pustite me pri miru! O lala, danes smo pa vsi nesrečni! Daj, reče Milan in se še bolj pretegne in rigne iz polnega vampa, s tisto značilno šofersko naslado, daj, bom še eno pivu udušil!

Marija še vedno gleda v temo. Kot da bi govorila sama zase... Jokala je, deklica je jokala. Jokala, pa kaj, reče Milan! Ne vem, se po dolgem premoru spet obrne v prostor Marija, ne vem, mislila sem, da so samo starejši ljudje nesrečni. Pivo bi, je že malo tečen Milan. Pa kaj, misliš, da njim življenje kaj prizanaša. Bevske, ko med steklenicami piva išče še kakšno polno.

Noseča je, zdaj iznenada spregovori študent Lojze. Oooooo, mutavi je spregovoril! Se zaceri Milan in izpod pipe potegne novo steklenico Ribarja. Piva ni več. Bom kar na vino prešaltal. Ja, nadaljuje mirno študent Lojze, noseča je, zato je jokala. Prepričan sem. Roditi nekoga, in roditi se, to je vredno joka!

Zdaj vsi molčijo nekaj časa. Bolj zaradi zadrege nad zapleteno in literarno formulacijo, ki jo je pravkar izustil študent Lojze, kot pa zaradi globine misli. Pa kaj, on bo že vedel, on dela v knjižnici, on se že spozna na resnice življenja in Smrti, saj ima, končno, polno sobo knjig! On že ve!

Prihajata! Nazaj gresta! Krikne Marija. Delajmo se, kot da ni bilo nič. To bo najbolje. Kot da je bila samo kratka pavza. Tarok tajm aut! Se strinjate? Milan, da ne boš spet začel o otrocih! Prav, ne bom. In si natoči kozarec Ribarja. Vsi posedejo. Pepi razdeli karte, tudi za onadva, Pavlo in Fredija, ki ravnokar vstopata.

Ura v trnovski cerkvi odbije tri. Mečejo karte. Pepi dobiva. Pavla molči in igra. Pod mizo se s kolenom tesno dotika Fredijevega bedra. Pepi pripoveduje o penicilin injekcijah, s katerimi so ga špikali, ko je okrog leta petdeset v Bariju dobil triper. Gnojno obliko! Ja, gnojno! Od ene krasne blondinke. Žene ameriškega diplomata, pomislite, gnojnega od nje! Pepija nihče ni prekinil, pa čeprav je to zgodbo povedal že stotič in vedno malo drugače. Lojze je bil tiho. Glavo je imel sklonjeno nad svoje karte. Pil je ves večer, pa sploh ni bil pijan. Milan je glasno prdnil. Dost bo! Tajm aut za tarokaše! Milan je bil že krepko pijan. Popil je kakšnih deset piv, je potihem štela Marija, deset piv in kakšna dva litra Ribarja. Nese ga pa, nese! Dejmo radio, predlaga Fredi! Dejmo! In udari po Marijini radijski škatli, da zahrešči. Zasliši se sladka španska popevka. Tisti lepi jo poje, se razživi Pavla, tisti Rodrigo... Dajva, Fredi, zapleši z mano! Saj veš, da ne plešem! Daj! Prav. In jo stisne k sebi. Pepi se dvigne in se globoko prikloni svoji Italijanki. Med tem ko se tako gentelmansko priklanja, se mu razporek na pižami razpre in Marija se sramežljivo zahihita, ko zagleda Pepijevega binglna, kako mu levo desno zahlamudra iz pižame. Potem mlahudrač izgine v tesnem objemu njegove Italijanke. Milan poskuša vstati, pa se zamaje nazaj k steni. Mater sem se zasedel, in si gre z roko skozi lase. Dajva, Marija, dajva eno polko! Ne, pijan si. Lahko še padeš name! Nočeš, kaj? Že prav, že prav! Nočeš s starim šoferjem, nočeš s propalico... Pijan si, sedi raje! Pa dajva midva, Lojzek! Sej je vseeno, če si dec! Saj si dec, kaj? Lojze plane, kot bi ga pičil z iglo. Stisne se ob steno. Kdo je rekel, da nisem? Marija vidi Lojzove stisnjene pesti. Poskuša pomiriti! Saj ni nič! Milan se ga je nadelal! Kdo je rekel, da nisem! Ma jebat ga, tako govorijo! Pa saj je vseeno! Jaz sem na primer sofer, pa faliran zakonski mož, pa zelo slab oče, pa prevarani delavski razred, pa kaj... se prav nič ne sekiram! Kdo je rekel, da nisem možki! Trmari Lojze! Glasba po radiu igra. Moja mala iz Ljubljane... Arsen, ki se trudi peti s slovenskim naglasom! Kdo pravi... In z vso silo pahne Milana. Milan zgubi ravnotežje in zdrsne ob steni. Fredi plane in zagradi Lojza. Priskoči tudi Pepi. Vlečejo ga proč. Milan debelo gleda. Pa kaj, vsi smo malo prevarani, vsi smo brez veze... Momlja Milan in tetovirani orel na njegovih prsih je vedno bolj podoben piščancu. Dejmo še en tarok, predlaga Pavla! Kdo bi v takem še igral, reče Pepi, raje povejte, kdo bo jutri zmagal... Zdaj, ko ni več Rvne zvezde, zdaj je vse bolj kilavo... Ma, tih bot, Pepi! Se zadere Fredi. Dost je blo! Kaj je blo dost? Se spet dvigne Milan! Saj še začeli nismo! Jaz že nisem

še začel. Imam petdeset let, je to sploh kakšen začetek! Samo ne spet o politiki, se prestraši Marija. Kje pa vidiš kakšno politiko?! A je mojih petdeset kakšna politika?! Te lepo vprašam! Zavoženo! Uničeno! Pozabljeno! Drek pa politika! Pepi se začne smejati. Tudi njegova Italijanka. To je prisiljen smeh. Smeh na silo. Da bi popravil razpoloženje, da bi odgnal težko moro, ki se je razbohotila med tarokaši. A veste... se reži Pepi... a veste, da ima Milan še eno tetovažo? Res, kje, plane Pavla? Ne vem, če smem... se muza Pepi... Kar daj, kar daj, zatuli Milan in zleze na mizo! Kam pa, mravljica? Se zasmеji Fredi. Ne na mizo, samo to mizo imam! Če ti jo polomim, dobiš mojo, pomiri Milan Marijo. Na pimpeku ima tetoviran srp pa kladivo! Evo vam... In potegne črva izza rdečih telovadnih hlačk. Tu, se vidi... Nič ne vidim! Od blizu poglej, Pavla, kaj se ženiraš. Prava umetnina, še iz armije. Jaz tega ne bom gledal, svinjarija! Zakriči študent Lojze in se požene proti vratom. Kam, krikne Marija? Pusti ga! Naj gre! Lojze izgine v temi dvorišča, medtem pa Milan na mizi nadaljuje s svojim razkazovanjem. Evo ga! Tetovaža ena a! Nič ne vidim, vztrajno trdi Pavla. Od blizu poglej, na, na, poglej, in ji ga ponuja, kot na pladnju piškot. Pa res, reče Pepi. Nekaj malega se vidi. Kot črna packa. Fredi se reži. Ja, kot dve mali prekrizani črtici! Saj, zarohni pijani Milan, saj v tem je pa štos! Ko se dvigne, je tetovaža šele prava. Ogromna. Prav razločno se vidi. Umetnina! Suvenir iz armije! Ne verjamem. Ne verjameš? In Milan si ga prične žuliti. Zdaj boš videla, ko bo narastel, ko se bo dvignil... Marija ne ve, kako bi prekinila vse to... Kaj, ko bi nehali... Nihče je ne sliši. Milan žuli svojega tiča in se obupno trudi, da bi ga dvignil in pokazal čudovito tetovažo, ki bo narasla hkrati z njegovim tičem. Tako bo velika, vam rečem, velika bo kot ves svet! Boste videli! In se trudi in se trudi. Dost bo, reče Fredi. Ne se mučit. Ne bo ti vstal. Bo, bo... In zavija oči, potne kapljice se mu naberejo na čelu. Pepi sede. Pust, boš drugič pokazu. Saj ti verjamemo. Vsem je malo neprijetno. Nastane tišina. Samo Milan na mizi sopiha in se zverinsko trudi dvigniti mrtvaka. Grem lulat, reče Pavla in zgine v temo.

Milan obupa. Zdrsne z mize. Spravi binglna nazaj za telovadke. Tako osramočen obsedi. Je nekakšna tišina, ki še bolj poveča neprijetnost med njimi. Potem, čez nekaj časa spregovori Milan, spregovori zaskrbljeno in čisto zares prizadeto. Kaj, če mi nikoli več ne bo vstal...? Kaj, kaj, ne se sekirat, pijan si, kdaj pa je že pijancu vstal. Ampak, hotel sem vam pokazat... Že prav, že prav...

Zasliši se krik. Priteče Pavla. Vsa rdeča v obraz. Kaj, kaj se je zgodilo? Nič ne more povedat... Samo... Hitro! Hitro! Tam, v stranišču, tam... Lojze...!

Vsi planejo pokonci. Tudi Milan! Vsi tečejo ven. Vsi izginejo v temi. Samo Marija stoji sredi prostora. Roke dvigne k obrazu. Lojze, Lojze...

Prinesejo ga v sobo. Položijo ga na mizo. Okoli vratu ima pretrgano straniščno veržico s črnim plastičnim držalom za vodo potegniti. Na glavi pa rano. Odrgnino. Nič posebnega. Marija mu moči čelo. Milan je v hipu trezen. Masira mu prsni koš. Prva pomoč. Soferji to znajo. Lojze se prebuja. Kaj... kaj se je zgodilo, slabotno dahne? Kaj, kaj se je zgodilo! Še srečo imaš, da se je veriga pretrgala! Da se greš takole obešat v sekretu, se jezi Pepi. Vsaj orng bi se, baraba nesrečna, reče Milan. To reče nežno in skoraj nič jezno. Marija od strani vidi, da so se Milanu orosile oči. Še sreča, da me je lulat, se oddahne Pavla, še sreča! Kaj sreča! Veriga se je odtrgala in je padel in z glavo butnil ob steno. Malo je šla zavest, adijo mare, drugače je pa vse v redu, pripomni Pepi.

Lojze se počasi dvigne.

Glava. Glava. Seveda te boli. Hotel si se obesit, pa si si skoraj razbil glavo. Res? Vpraša Lojze. Sem se res hotel? Vsi prikimajo in poskušajo biti kolikor se da resni. Čez čas, ko vsi strašno zadržujejo smeh, vpraša Lojze... Ampak, zakaj?

